

Datum
2018-08-31

Ert Dnr
Miljö- och
energidepartementets ärende
M2018/1920/Nm

Miljö- och energidepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
kopia
mattis.loberg@regeringskansliet.se

Remissvar angående Förordning om återanvändning av vatten - förslag från EU-kommissionen

Svenskt Vatten arbetar för friskt dricksvatten, rena sjöar och hav samt människors tillgång till långsiktigt hållbara vattentjänster. Våra medlemmar, de kommunala VA-organisationerna, är landets viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag och tillhandahåller dricksvatten och avloppsvattenrening till 8,5 miljoner kunder. Vi arbetar aktivt för att stödja våra medlemmars utveckling och för att få gehör på nationella och internationella arenor.

Sammanfattning – Svenskt Vattens synpunkter

Tillsammans med Europeiska Vattenbolagens organisation EurEau, välkomnar Svenskt Vatten EU-kommissionens förordningsförslag. Vi har under lång tid tagit upp behovet av att utveckla ett styrmedel på EU-nivå som kan öka förtroendet för återanvändning av avloppsvatten inom jordbruket. EU-kommissionens förslag till förordning är väl strukturerat och tydligt med hur genomförandet av förordningen ska ske i medlemsstaterna (MS).

Svenskt Vatten tillstyrker:

- Förordningen gör det inte automatiskt obligatoriskt för varje MS att återanvända vatten - eftersom förutsättningarna i MS är så olika.
- Förslaget tillåter även MS att stärka minimikraven vid behov genom den tillståndprocess som införs.
- När det gäller kraven definierar artikel 4 detta för återvinningsanläggningens utlopp, där behandlingskvaliteten utvärderas.
- Hela vattenåtervinningsprojektet (produktion, lagring och distribution) ska bedömas enligt riskhanteringsplanen som beskrivs i förordningen i bilaga II.

Här behöves förslaget till EU-förordning ändras:

- De krav på vattenkvalitet som beskrivs i bilaga I, kan bli kostnadsdrivande men är tydligt inriktade på livsmedelssäkerhet och ger ett starkt skydd för människors hälsa. **Svenskt Vatten och EurEau ser dock viktiga punkter som behöver förbättras** för att göra kraven på vattenkvalitet tillämpliga i praktiken. Den största nackdelen är fördelningen av ansvar mellan berörda parter. Förslaget grundar sig på "produktion" och distribution av det återvunna vattnet. Vi anser att ansvaret för hela systemet för återanvändning av vatten bör delas mellan alla intressenter (producenter och användare) för att säkerställa kontinuiteten i säkerheten från avloppsreningsverket till användningsplatsen. Till exempel är det enbart operatören av en återvinningsanläggning som har ansvaret för att bedöma projektets risker.
- När det gäller kraven på vattenkvalitet för valideringsövervakningen (bilaga I), tabell 4, anser vi att loggreduktion av biologiska indikatorer för återvinningsanläggningar som ger vatten av "klass A" kan vara extremt svåra att klara, särskilt med mycket utspädda avloppsvatten där koncentrationen av kolifager eller clostridium i råvattnet är lågt. Ett alternativ kan vara att när inte kolifager eller clostridium kan hittas i utgående vatten så räknas även detta som att kraven uppfylls.
- När kraven på vattenkvalitet fastställs har EU-kommissionen bortsett från flera olika möjligheter att hindra att de bevattnade produkterna är förorenade vid skörd. Exempelvis tiden mellan bevattning och skörd av produkten eller användningen av ytskydd som hindrar kontakten mellan återvunnet vatten och grödan. Sådana system minskar avsevärt risken för mikrobiologisk förorening av grödor och bör ingå i riskhanteringsplanen och därmed kan kostnaderna minska för återanvändning av avloppsvatten inom jordbruk.
- Med tanke på de alla de anpassningar som krävs för befintliga anläggningar för att följa förordningen (förbättring av befintlig utrustning, förändring av verksamheten och kontroller och genomförande av riskbedömning och upprättande av riskhanteringsplan och ansvarsfördelning) anser vi att den föreslagna tiden på ett år borde vara förlängas med minst två år innan förordningen träder i kraft.

Johan Persson,
Ordförande

Ulf Thysell,
tf VD

Bilaga 1

Bakgrund

Uppemot en tredjedel av jordbruksmarken i EU har i dag problem med vattenförsörjning och vattenbrist är ett problem i flera EU-länder. Alltmer osäkra väderförhållanden, t.ex. svår torka, kan leda till minskad tillgång och försämrad kvalitet på färskvatten. Problem med vattenförsörjning för bevattningsändamål begränsar i dag livsmedelsproduktionen i flera sydeuropeiska länder.

Avloppsvattnet inom EU återanvänds i dag inte i den utsträckning som är möjlig, trots att miljöpåverkan och energiåtgång av att återanvända vatten är mindre än att utvinna och transportera färskvatten. I flera fall skulle renat avloppsvatten från reningsverk kunna användas som alternativ vattenförsörjningskälla för jordbruksbevattning. Genom att använda vatten av icke-dricksvattenkvalitet för bevattningsändamål slipper man även de ekonomiska och miljömässiga kostnaderna för att upprätta nya vattenförråd. Avloppsvatten kan innehålla ämnen och mikroorganismer som kan vara skadliga för miljön och för människors och djurs hälsa.

Förslagets innehåll

Den 28 maj 2018 presenterade EU-kommissionen ett förordningsförslag om återanvändning av vatten. Förslaget innehåller EU-gemensamma minimikrav på kvalitet, kontroller och riskhantering för återanvändning av avloppsvatten för jordbruksbevattning. Förslaget innebär att likartade och transparenta krav på kvalitet för återanvändning av vatten ställs inom hela EU.

Bilaga 2.

Region Gotland, VA- avdelningen - erfarenheter från 30 års användning av renat avloppsvatten inom jordbruket

Förutom de punkter som Svenskt Vatten tillstyrker vill Region Gotland dela mig sig av 30-års erfarenhet av avloppsrening i dammar för bevattning av olika grödor. De grödor som bevattnas på Gotland är exempelvis stråsäd, potatis och morötter. Cirka 15% av öns totala mängd avloppsvatten går till bevattning från de fyra damm-anläggningarna som Region Gotland äger.

Positiva erfarenheter av att fördela avloppsvatten på jordbruksmark:

- bra för vattenbalansen eftersom vattnet hålls kvar på Gotland.
- gynnar lokala verksamheter
- näring tas till vara
- förhindrar övergödning i recipienten.

Vår erfarenhet av damm-anläggningar och bevattning är:

- Viktigt att planera vilken typ av mark som kan avsättas till dammar.
- Val av plats/lokalisering har stor betydelse.
- projektering och konstruktion/byggnation för att minimera risken för bl.a. läckage
- avgörande för lyckat resultat, både på kort och långsikt är avtalsskrivning för drift, driftansvar, underhåll, ägandeförhållanden mellan kommun och privata aktörer.
- Viktigt är också att ha en reservplan vid förändrade förhållanden, tex vid minskat behov av bevattningsvatten och vid extremt ojämnt fördelade nederbördsperioder (klimatförändring).
- Ansvar- och avtalsfrågor ska på lång sikt förankras hos användare och befolkning.